

EXPRESIONES IDIOMÁTICAS

Tibetano	Oración en tibetano	Traducción
ག་རེ	དེ་རིང་བྱིད་རང་གི་ལས་ཀ་ག་རེ་ བྱས་པ་ཡིན་པས།	hoy que hiciste en el trabajo
	ག་རེ་ཡིན་ནའང་འགྲིག་གི་རེད།	cualquier cosa está bien
	ག་རེ་ཡིན་ནའང་།	lo que sea
	བྱིད་རང་ལ་ག་རེ་བྱས་སོང་།	que pasó contigo
ག་པར	བྱིད་རང་ག་པར་སྤྲད་གྱི་ཡོད།	¿Dónde vives?
	ག་པར་ཡིན་ནའང་	donde sea
	ག་པར་འགྲོ་གི་ཡིན	a dónde vas
	ག་པར་འདུག	dónde está
ག་དུས	ག་པར་ཡིན་ནའང་	donde sea
	བྱིད་རང་ག་དུས་ཡོང་གི་ཡིན	cuando vendrás
	བྱིད་རང་ག་དུས་ཡོང་གི་ཡིན་པས།	cuando vendrás
	ཁོང་ག་དུས་ཡོང་གི་རེད་པས།	él cuando vendrá
	ག་པར་ཡིན་ནའང་གྲུང་སེང་།	donde sea hay vacaciones
སུ	བྱིད་རང་སུ་ཡིན་པ	tú quien eres

	བྱ་མོ་འདི་སྲུ་རེད	esta chica quien es
	ཁོང་སྲུ་རེད	él quien es
	ང་སྲུ་རེད་པས།	quien soy yo
	བགྲ་ཤེས་སྲུ་རེད	Tashi quien es
ག་ཚོད	བྱིད་རང་ལ་ནང་མི་ག་ཚོད་ཡོད་རེད་པས།	tu cuantos familiares tienes
	སྲུན་སྲུག་ག་ཚོད་ཡོད་རེད་པས།	cuantos parientes tienes
	སྲུན་མཚེད་ག་ཚོད་ཡོད་རེད་པས།	tienes familiares
	བྱིད་རང་གི་ནང་ལ་མི་ག་ཚོད་ཡོད་རེད་པས།	en tu casa cuantas personas son
	ད་ལྟ་བྱིད་རང་དང་མཉམ་དུ་མི་ག་ཚོད་ཡོད་པས།	ahora, contigo cuantas personas están
	བྱིད་རང་ལོ་ག་ཚོད་ཡིན་པས།	cuántos años tienes
	བྱིད་རང་ལོ་ག་ཚོད་རེད་པས།	cuántos años tienes tu
	བྱིད་རང་གི་ནང་ལ་ཁང་མིག་ག་ཚོད་ཡོད་རེད་པས།	cuantas personas hay en tu casa
	ནང་ལ་ཁང་པ་རྒྱུང་རྒྱུང་རེད	las habitaciones de mi casa son pequeñas
ག་ནས	བྱིད་རང་ལྗང་པ་ཡིན་པས།	de qué país eres
	བྱིད་རང་ག་ནས་ཡོང་ཡིན་པས།	de dónde vienes

	ང་བོད་ནས་ཡིན།	soy de Tíbet
	བོད་ག་ནས་ཡིན་པས།	vienes del Tíbet
	དབུས་གཙང་ནས་ཡིན།	vengo de U-tsang
	ག་ནས། ག་བར། ག་བར་ནས། གང་ནས།	de donde-donde-de donde- de donde
	ཁྱེད་རང་ལུང་པ་ག་བར་ནས་ཡིན།	tu de que país vienes
ག་གི	ཁྱེད་རང་ལ་ག་གི་དགོས་ཡོད་པས།	tu cuales necesitas
	ག་གི་ཡིན་ནའང་འགྲིག་གི་རེད།	cualquier cosa está bien
ག་རེ་བྱས་ནས།	ཁྱེད་རང་ག་རེ་བྱས་སོང་།	tú qué hiciste
	ཁྱེད་རང་ག་རེ་བྱས་ནས་བྱིན་མེད་ པས།	porqué no viniste
	ཁྱེད་རང་ག་རེ་བྱས་ནས་བོད་སྐད་ སྦྱང་གི་ཡོད།	porqué estas estudiando tibetano
	ཁྱེད་རང་ག་རེ་བྱས་ནས་སྐྱི་པོ་མི་ འདུག།	porqué no estás feliz
	ཁྱེད་རང་ག་རེ་བྱས་ནས་དུས་ཚོད་ ཉག་ཉག་ལེབ་མ་སོང།	porqué no llegaste a la hora exacta
	ཁྱེད་རང་ག་རེ་བྱས་ནས་གཞིད་ཁྱུག་ ཡིན་པས།	porqué te dormiste
གང་ཡིན་ཟེར་ན།	དེ་རིང་ང་འཛིན་གྱ་ཚོགས་བྱུང་ས་མ་ རེད་གང་ཡིན་ཟེར་ན་ང་གོད་ཁོག་ན་ གི་འདུག།	hoy no iré a la clase porque me duele el estómago
	ང་མོ་ཏ་གཏང་འདོད་ཡོད་གང་ཡིན་ ཟེར་ངས་མོ་ཏ་གཏང་ཤེས་གི་ཡོད།	quiero conducir mi coche porque sé hacerlo

	ང་སློབ་སྦྱང་བྱེད་འདོད་ཡོད་གང་ཡིན་ ཟེར་ང་དགའ་པོ་ཡོད།	quiero estudiar porque me gusta
	ང་ཁ་ལག་ཟ་གི་ཡིན་གང་ཡིན་ཟེར་ ན་ང་གྲོད་ཁོག་སྟོགས་གི་འདུག	comeré porque tengo hambre
	ང་ཁ་ལག་བཟས་པ་ཡིན་གང་ཡིན་ ཟེར་ན་ང་གྲོད་ཁོག་སྟོགས་བྱུང་།	comí porque tenía hambre
ག་རེ་བྱས་ནས་ ལབ་ན	ག་རེ་བྱས་ནས་ལབ་ན་.....གང་ ཡིན་ཟེར་ན།	porque---porque
	བཙོག་པ། གཙང་མ་མི་འདུ	sucio - no limpio
	ང་ཐང་ཆད་གི་འདུག་ག་རེ་བྱས་ནས་ ལབ་ན་ང་དེ་རིང་ལས་ཀ་མང་པོ་ བྱས་པ་ཡིན།	estoy cansada porque hoy trabajé mucho
གང་འདྲ་སེ	ཁྱེད་རང་གང་འདྲ་སེ་ཡོང་བ་ཡིན་ པས (pasado)	tu cómo viniste
དེ་འདྲས	ང་ཁོང་ལ་སྐད་ཆ་གང་འདྲ་སེ་བཤད་ དགོས་རེད་པས།	cómo debo hablarle a él
	གང་འདྲ་སེ་འགྲོ་རེད་པས	cómo debo ir
	གང་འདྲ་སེ་རེད་པས	cómo es
	གང་འདྲ་སེ་ལབ་དགོས་རེད་པས	cómo debo decirlo
	ལེན་གང་འདྲ་སེ་ལབ་རྒྱག་དགོས་ རེད་པས	cómo debo responder
གང་འདྲ་སེ་བྱས་ ནས།	གང་འདྲ་སེ་བྱས་ནས། ཡོང་གི་ རེད།	cómo vendrás
	གང་འདྲ་སེ་བྱས་ནས། བྱེད་ དགོས་རེད་པས	cómo debo hacerlo

	གང་འདྲ་སེ་བྱས་ནས། སྐད་ཆ་ དགོས་པེད་པས	cómo debo hablar
རྒྱ་ཚིག་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་	རིང་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ ལྷང་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ སྐྱམ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ རྒྱགས་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་	largo-corto-flaco-gordo
	མཐོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ དཀར་ལོ་ལོ་ ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ བཀ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ དགའ་ ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་	alto-blanco-negro-gustar
	གསལ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ ཡག་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ སྤྱུག་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ བདེ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་	claro-bueno-malo-bueno
	ཁོང་བདེ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་	que tan bien esta
	སྤྲིང་རྩེ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ མདོག་ཉེ་ལོ་ལོ་ ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་	bonita-feo
	སྤྱང་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་	inteligente
	དངུལ་མང་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་	cuánto dinero tienes
	བོད་ཡིག་ཡག་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་	que tan bueno es el tibetano
	རྩུབ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་	tonto
	ཁྱེད་རང་སྤྱི་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་	qué tan feliz eres
	ལས་ཀ་འདི་སྤྱི་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་	ese trabajo te hace feliz
བཅོམ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ དགོས་	ང་གཟུགས་པོ་འཁྱུང་དགོས་མེད	no necesito ducharme
	ལས་ཀ་བྱེད་དགོས་མི་འདུག	no necesito trabajar
	གོམ་པ་རྒྱག་པ་དགོས་མེད	no necesito trabajar

	གཙང་མ་བཟོ་དགོས་མི་འདུག	no necesito limpiar
ཡག་.....རྒྱ་.....གི་	ང་ཁ་ལག་རྩ་ཡག་ཡིན།	comeré la comida
	ང་ཁ་ལག་རྩ་གི་ཡིན།	comeré la comida
	ང་ཁ་ལག་རྩ་རྒྱ་ཡིན།	aun no he comido
tiempo futuro	ཁ་པར་བཏང་ཡག་ཡིན།	llamaré por teléfono
	ཁ་པར་བཏང་གི་ཡིན།	llamaré por teléfono
	ཁ་པར་བཏང་རྒྱ་ཡིན།	aun no he llamado por teléfono
	ཁང་པ་གཙང་མ་བཟོ་ཡག་ཡིན།	limpiaré la casa
	ཁང་པ་གཙང་མ་བཟོ་གི་ཡིན།	limpiaré la casa
	ཁང་པ་གཙང་མ་བཟོ་རྒྱ་ཡིན།	aun no he limpiado la casa
	ཁྱེད་རང་ལ་ཡི་གེ་འབྲི་ཡག་ཡིན།	te escribiré
	ཁྱེད་རང་ལ་ཡི་གེ་འབྲི་གི་ཡིན།	te escribiré
	ཁྱེད་རང་ལ་ཡི་གེ་འབྲི་རྒྱ་ཡིན།	aun no te he escrito
གི་ཡོད། བཞིན་ཡིན།	ང་དེ་བཞིན་གི་ཡོད།	yo leo un libro
presente	ང་དེ་བཞིན་གི་བཞིན་འདུག།	yo estoy leyendo un libro
	ཁོང་ལྷན་མོ་ལྷ་གི་ཡོད་རེད།	él ve programas de televisión
	ཁོང་ལྷན་མོ་ལྷ་བཞིན་འདུག།	él está viendo programas de televisión

	མོ་ཏ་འཚོང་གི་ཡོད།	yo vendo coches
	མོ་ཏ་འཚོང་བཞིན་འདུག།	estoy vendiendo coches
	ཁོང་གིས་ང་ལ་སློབ་ཚན་འབྲིང་གི་ ཡོད།	él me enseña una lección
	ཁོང་གིས་ང་ལ་སློབ་ཚན་འབྲིང་ བཞིན་འདུག།	él me está enseñando una lección
pasado	བ་ཡིན།སོང་།/ཡིན།/	
	ང་བོད་ཡིག་སླུང་ཡིན།	estudié escritura tibetana
	ང་བོད་ཡིག་སླུང་བ་ཡིན།	estudié escritura tibetana
	ང་བོད་ཡིག་སླུང་བ་སོང་།	estudié escritura tibetana
	ཁོང་ལེན་བརྒྱབ་རེད།	él respondió la pregunta
	ཁོང་ལེན་བརྒྱབ་བ་རེད།	él respondió la pregunta
	ཁོང་ལེན་བརྒྱབ་སོང་།	él respondió la pregunta
	མོ་ཞབས་བྲོ་འབྲུབ་རེད།	ella bailó
	མོ་ཞབས་བྲོ་འབྲུབ་བ་རེད།	ella bailó
	མོ་ཞབས་བྲོ་འབྲུབ་སོང་།	ella bailó
དགོས་ཡག	ང་ལ་བསྐྱབ་བྱ་དགོས་ཡག་མི་འདུག	no necesito consejo
ཡག་ རྒྱ། བྱ།	འགོ་ཡག་ཡིན་བས།	irás
se usa para el futuro	འགོ་གི་ཡིན་བས།	Irás

བྱ་ཚོགས་ག	ང་ཚོས་ཁ་ལག་ཟ་ག་འགྲོ་གི་ཡིན།	voy a comer
བྱ་ཚོགས་རྗེས་ལ། ག	ཁོང་གིས་ཡོ་གེ་འབྲི་ག་འགྲོ་གི་ཡིན།	el va a escribir una carta
	ངས་ཇ་འཐུང་ག་འགྲོ་གི་ཡིན།	voy a tomar un te
	ངས་སློབ་སློང་བྱེད་ག་འགྲོ་གི་ཡིན།	voy a estudiar
	ལུས་རྩེལ་སློང་ག་འགྲོ་གི་ཡིན།	voy a hacer ejercicio
བྱ་ཚོགས་ཅུ	ང་ཚོ་ཁ་ལག་ཟ་ཅུ་འགྲོ་གི་ཡོད།	vamos a comer
	ང་གཞས་ཉན་ཅུ་འགྲོ་ཡིན།	vamos a escuchar música
ལ།	སློབ་གྲྭ་ལ་སླུང་གི་ཡོད།	estudio en la escuela
	ནང་ལ་ཡོད།	estoy en la casa
	ཁྲོམ་ལ་འགྲོ་གི་ཡིན།	iré al supermercado
	སྐྱེན་ཁང་ལ་ལྔད་དགོས་རེད།	debo estar en el hospital
	ཁྲོམ་ལ་ཁ་ལག་ཉོ་གི་ཡོད།	voy a comprar comida al supermercado
བར་དུ།	མ་སླེབས་བར་དུ། ང་ལྔད་གི་ཡིན	no me iré hasta que llegues
	པ་མ་སླེབས་བར་དུ། ཁ་ལག་མ་ཟ་རེད།	no comeré hasta que llegue papá
	མ་འགྲོ་བར་དུ། ཚོས་སླུང་གི་ཡིན	no me iré hasta que estudie Dharma
	མ་ཡོང་བར་དུ། ཁ་ལག་མ་ཟ་མིན།	no comeré hasta que vengas
	མ་ཤི་བར་དུ། ཚོས་ཡག་པོ་བྱེད་ཀྱི་ཡིན།	estudiaré muy bien Dharma hasta morir
	ས་ཡོམ་མ་སླེབས་བར་དུ་ང་ནང་ལ་བལྟ་གི་ཡིན།	no saldré de casa hasta que acabe el terremoto

	ང་མ་གྱི་བར་དུ་ནང་ཚོས་སྐྱུང་གི་ཡིན	no moriré hasta que estudie Dharma
མ་གཏོགས།	ང་མ་གཏོགས་ཚམ་མ་བྱིན་སོང།	todo fueron menos yo
	མི་ལམ་གཅིག་མ་གཏོགས།	solo un sueño
	བྱིད་རང་མ་གཏོགས་མི་འདུག།	nadie más solo tú
	དེབ་འདི་མ་གཏོགས་མི་འདུག།	solo este libro
	སྒོ་ང་གཅིག་མ་གཏོགས་མི་འདུག།	ni un huevo
མིང་ཚིག་ལྟ་ཞེས། ཉེ་སྐད་ཀྱི་གཞི་ལྟ་	མི་ལམ་ཞེས།	¿sueño?
	ཚོས་ཞེས།	¿Dharma?
	བྱིད་རང་ཞེས།	¿tu? !Tui
	བུ་མོ་ཞེས།	¿chica?
	ཞི་མི་ཞེས།	¿gato?
བརྗོད་པ་ཟེ་ལབ་	དགོས་གི་ཡོད་པས་ཟེ་ལབ་པ་ཡིན།	"lo necesitas" dijo
	ངས་དགོས་ཡོད་པས་ཟེ་ལབ་པ་ཡིན།	"lo necesito" dijo
	ཁང་པ་ཆེན་པོ་ཟེ་ལབ་པ་ཡིན།	"la casa es grande" dijo
	སྒོ་འཛིན་མ་བྱིད་ན་ཤེས་ཀྱི་མ་རེད་ཟེ་ལབ་པ་ཡིན།	"si no memorizas no lo sabrás" dijo
	གཟུགས་པོ་ཆུང་ཆུང་ཟེ་ལབ་པ་ཡིན།	"cuerpo grande" dijo
བརྗོད་པ་ན་བརྗོད་པ་	མ་བྱས་ན་ཚར་གི་མ་རེད།	si no lo haces no terminarás
	ང་སྐྱུང་ན་ཤེས་ཀྱི་མ་རེད།	si no estudias no lo sabrás

	སློབ་འཛིན་མ་བྱེད་ན་ཤེས་ཀྱི་མ་རེད།	si no lo memorizas no lo aprenderás
	ལས་ཀ་མ་བྱེད་ན་དངུལ་རྒྱ་གུ་མ་རེད།	si no trabajas no ganarás dinero
	དངུལ་མེད་ན་ཁ་ལག་རྒྱ་གུ་མ་རེད།	si no tienes dinero no obtendrás comida
མ་བྱེད་ཚོགས་སྐྱོན་ལ	སྐད་ཆ་མ་བཤད་སློན་ལ་བསམ་སློབ་གཏང་དགོས་རེད།	para hablar antes debes pensar
	ཁ་ལག་མ་བྱོ་སློན་ལ་ཁ་ལག་ཉོ་དགོས་རེད།	para preparar la comida antes debes comprarla
	ཁང་བ་ལ་མ་འགོ་སློན་ལ་ལས་ཀ་ཅོར་དགོས་རེད།	para irte a casa antes debes terminar el trabajo
	སྤྱི་ལ་མ་འགོ་སློན་ལ་གཟུགས་པོ་འཇུག་དགོས་རེད།	para salir antes debes ducharte
	མ་འགོ་སློན་ལ་སྨྲན་བ་དགོས་རེད།	para irte antes debes tomar la medicina
དཔེ་མི་སྲིད་པའི་གནས་ཚུལ་	དཔེ་མི་སྲིད་པའི་ཡག་པོ་འདུག།	muy bueno
	དཔེ་མི་སྲིད་པའི་ཞིམ་པོ་འདུག།	muy rico
	དཔེ་མི་སྲིད་པའི་མཐོ་པོ་འདུག།	muy alto
	དཔེ་མི་སྲིད་པའི་མདོག་ཉེས་པོ་འདུག།	muy feo
	དཔེ་མི་སྲིད་པའི་མཛེས་པོ་འདུག།	muy lindo
	དཔེ་མི་སྲིད་པའི་ནག་པོ་འདུག།	muy negro
	དཔེ་མི་སྲིད་པའི་ངན་པ་འདུག།	muy malo
	དཔེ་མི་སྲིད་པའི་ཉེན་ག་འདུག།	muy peligroso

Dedicamos la elaboración de este libro para la larga vida de Su Santidad el XIV Dalai Lama y la larga vida de todos los maestros de excelentes linajes. Así como para que sea una gota del océano de méritos que son la causa de la libertad del sufrimiento de todos los seres.

Las personas de Budismo Clásico han elaborado este texto con la intención de que traiga beneficio a muchos seres, cualquier error que se encuentre en el mismo es producto tan solo de quienes lo han elaborado y jamás de las perfectas enseñanzas del Victorioso.

Deseamos recordar que los textos de Dharma son sagrados y por lo tanto pedimos a las personas que los cuiden y mantengan en lugares elevados, no pasen sobre ellos y en caso de tenerlos en físico no tirarlos, cuando ya no se utilicen es mejor quemarlos.

Si necesita contactarnos puede escribir al Correo:

budismoclasico@gmail.com

www.budismoclasico.org